

Nők elleni erőszak: az Unió egészére kiterjedő felmérés Kérdések és válaszok a felmérési módszerekről

Az alábbiakban rövid áttekintést adunk arról, hogyan készült az FRA felmérése a nők elleni erőszakról. Bővebb információ a [technikai jelentésben](#) található.

1. Kik voltak a felmérés válaszadói?

Az EU területén több mint 42 000 nővel készítettek interjút a 18–74 éves korosztályban. Ez országonként 1500 nőt jelentett (Luxemburg kivételével, ahol 900 válaszadó volt).

Az alsó korhatárt 18 évnél kellett meghúzni a felmérés érzékeny jellege miatt, illetve azért, mert néhány tagállamban a 18 év alatti nőkkel szülői beleegyezés nélkül csak korlátozottan lehet interjút készíteni.

A szociodemográfiai jellemzőket tartalmazó bontás a legfontosabb eredményekről szóló jelentés mellékletében található.

2. Miért, mikor és hogyan készült a felmérés?

A felmérés az Európai Parlament felkérése nyomán készült, hogy adatokat gyűjtsön a nők elleni erőszakról, de ezt a felhívást az EU Tanácsa is megismételte a nők elleni erőszaknak az EU-ban való felszámolásáról szóló következtetéseiben.

Az FRA a nők elleni erőszak területén dolgozó tudományos szakértők és civil társadalom képviselőinek közreműködésével állította össze a felmérést. Az FRA nyílt pályázati felhívást követően szerződést kötött egy konzorciummal, amely 2011-ben alaposan tesztelte a felmérést, majd 2012. március és szeptember között elvégezte a terepmunkát. A konzorcium tagja volt az Ipsos MORI, az ENSZ alá tartozó Európai Bűnmegelőzési és Igazságszolgáltatási Intézet és az ENSZ Régióközi Bűnügyi és Igazságügyi Kutatóintézete. Az Ipsos MORI minden uniós tagállamban kijelölte az interjúk helyi lebonyolításáért felelős szervezeteket.

A konzorcium az FRA-val közösen kidolgozott egy képzési programot a kérdezőbiztosok felkészítéséhez, és 2012 februárjában kiképezte az országos oktatókat. Az országos oktatók minden országban felkészítették a kiválasztott nőnemű kérdezőbiztosokat. Néhány foglalkozáson az FRA és az alvállalkozók is részt vettek, hogy ellenőrizzék a képzés tartalmát.

A kérdőívet lefordították a válaszadókkal készült interjúkon használt helyi nyelvekre. Az Ipsos MORI az adatokból egységes adatkészletet állított össze a kiinduló, uniós szintű összehasonlító elemzéshez. A végső elemzést az FRA végezte.

3. Hogyan választották ki a válaszadókat?

A felmérés alapja minden tagállamban a nők országosan reprezentatív mintája volt. Azokban az országokban, ahol a mintavételhez fel lehetett használni a lakcímnnyilvántartást, a nyilvántartásból kiválasztottak egy magánszemélyekből álló mintát, majd a kérdezőbiztosok közvetlenül felvették a kapcsolatot a kiválasztott nőekkel. Azokban az országokban, ahol ilyen információ nem állt rendelkezésre, a kutatók először összeállítottak egy mintát a háztartásokból, és a kérdezőbiztosok választották ki, hogy a háztartásban élő, részvételre jogosult nők közül ki legyen a válaszadó. Az interjúhoz véletlenszerűen kiválasztott személyek nem javasolhattak maguk helyett mást.

4. Hogyan biztosították a magánélet védelmét, a válaszadók névtelenségét és a titoktartást?

A felmérést szakképzett kérdezőbiztosok végezték, akiket külön felkészítettek a titoktartás biztosítására. A felmérési adatok nem tartalmaznak semmilyen olyan személyes információt, amely lehetővé tenné a válaszadók azonosítását. Az adatok elemzése során gondosan ügyeltek arra, hogy az eredményekből senkit ne lehessen felismerni.

5. Mennyi ideig tartott egy interjú?

Az egyes interjúk hossza nagymértékben függött a válaszadó tapasztalataitól. Ha a válaszadó sok erőszakos incidenst élt át, az interjú tovább tartott a tervezett 50 percnél. Akit az erőszak semmilyen formája nem érintett, annál az interjú rövidebb ideig tartott.

6. Milyen témák szerepeltek a kérdőívben?

Az összes tagállamban egységesen használt felmérés során a fizikai, szexuális és pszichológiai erőszakkal, a gyermekkori áldozattá válással, a szexuális zaklatással és a követéssel kapcsolatban tettek fel kérdéseket (ez utóbbi esetében az új közegekre, például az internetre is kitérve). A nőket arra kérték, hogy számoljanak be az erőszakkal kapcsolatos saját tapasztalataikról, az erőszak gyakoriságáról és arról, hogy ez milyen következményekkel járt az életükre nézve. A felmérés arra vonatkozóan is gyűjtött információt, hogy az áldozatok jelentették-e az esetet a rendőrségnek, valamint hogy a nők igénybe vettek-e egyéb áldozatsegítő szolgáltatásokat.

7. A bántalmazást elkövető személyről is kérdeztek a felmérésben?

A felmérésben megkérdezték a válaszadókat a párkapcsolaton belüli erőszakkal kapcsolatos tapasztalataikról, azaz az aktuális vagy korábbi házastárs, élettárs vagy partner által elkövetett erőszakról. A kérdésekben a partneren kívül más személyek, például ismeretlenek, ismerősök, kollégák vagy más munkatársak, családtagok részéről tapasztalt erőszak is szerepelt.

8. Hogyan mérte a felmérés a fizikai/szexuális/pszichológiai erőszakot?

A válaszadóknak kérdéseket tettek fel az általuk esetlegesen átélt konkrét erőszakos cselekményekkel (például rúgás, pofon, ütés stb.) kapcsolatban. A korábbi kutatásokból kiderült, hogy a válaszadók ezzel a módszerrel nagyobb valószínűséggel emlékeznek vissza, és fel tudják idézni az erőszakos cselekményeket. Az átélt erőszakra vonatkozó kérdésekben nem szerepeltek olyan szavak, mint a „megerőszakol” vagy „bántalmaz”, mert ezeket a válaszadók esetleg nem egyformán értelmezik.

9. Hogyan mérte a felmérés a szexuális zaklatást?

A válaszadókat arról kérdezték, hogy tapasztaltak-e olyan konkrét incidenseket, amelyeket nemkívánatosnak és támadónak éreztek. Ebbe beletartozott a válaszadónak mondott szexuális tartalmú megjegyzés vagy vicc, a nemkívánatos érintés vagy csók, illetve a kimondottan szexuális tartalmú e-mailek vagy SMS-üzenetek küldése is.

10. Hogyan mérte a felmérés a követést?

A válaszadóknak mutattak egy listát az incidensekről, és megkérdezték, hogy ezen incidensek mögött ugyanaz a személy állt-e. Az incidensek között szerepelt például a sértő anyagok ismételt küldése (pl. postán vagy az interneten), a fenyegető vagy néma telefonhívások, a válaszadó ismétlődő követése vagy tulajdonának piszkálása, megrongálása.

11. Mennyire reprezentatívak az eredmények?

Az interjúalanyokat véletlenszerű mintavételezéssel választották ki. Az eredmények reprezentatívan tükrözik az EU-ban élő, 18 és 74 év közötti nők tapasztalatait és véleményét.

12. Külső tényezők befolyásolhatták-e az eredményeket?

Háztartásonként csak egy nőt választottak ki. A kérdezőbiztosok a háztartás többi tagját nem tájékoztatták a felmérés témájáról. Az interjút mindig olyan helyen készítették, ahol csak a válaszadó és a kérdezőbiztos tartózkodott, és más nem zavarhatta meg őket.

A részvétel önkéntes volt. Az interjú bizalmas jellegének megőrzése érdekében az interjút félbe lehetett szakítani vagy az időpontját át lehetett tenni. A válaszadók bármely kérdésnél jelezheték, hogy tudják-e folytatni.

A válaszadók egy önállóan kitöltött kérdőíven megemlíthettek olyan tapasztalatokat is, amelyeket az interjú során nem akartak elmondani. A felméréshez csak nőnemű kérdezőbiztosokat alkalmaztak.

13. Hogyan biztosították az eredmények összehasonlíthatóságát?

Az FRA az összehasonlíthatóság érdekében 2010–2011-ben hat tagállamban – Finnország, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország és Spanyolország – kísérleti vizsgálatot végzett. A kísérleti vizsgálatban a kérdőív tervezetét használták. Többféle módszert ötvöztek annak felderítése érdekében, hogy a különböző országokban élő válaszadók között milyen különbségek lehetnek a felmérés pontjainak értelmezésében. Az eredményeket felhasználták a kérdőív továbbfejlesztéséhez, majd véglegesítették és minden tagállam részére lefordították.

A nők elleni erőszak arányainak országok közötti és országokon belüli eltéréseiről már más felmérések is beszámoltak, például a WHO-nak a nők egészségi állapotáról és a családon belüli erőszakról szóló tanulmánya, vagy az USA országos felmérése a párkapcsolaton belüli erőszakról és a szexuális erőszakról.